

Prenova sosesk: Odločajo naj vsi uporabniki prostora

Novih kakovostnih sosesk ni, obstoječe ne sledijo več potrebam prebivalcev

2

Zmagovalna rešitev za prenovo jedra: Družili se bomo na trgih

Celovit odgovor na večino prostorskih izzivov naj bi se začel že v 2017

3

Združevanje zavodov ni premišljeno

Zdi se, da je odločitev občine za nov 'superzavod' vodil zgolj ekonomski vidik

11

IZZIV

Glasi Društva Novo mesto

Izhaja polletno – 15. junija in 15. decembra

Odgovorna urednica: Tina Cigler
Jezikovni pregled: Nina Štampohar
Letna naročnina 5 evrov,
člani dobivajo IZZIV brezplačno
Priprava za tisk: Etna studio, Boštjan Grubar s.p.
Tisk: Nonparel d.o.o.

Skica: Tea Skupek

Konec sivine, prihajajo poslikave

Saša Mikec

Velikim turobnim sivim stenam v Novem mestu se obetajo bolj pisani časi. Društvo Novo mesto v sodelovanju s sodobnimi novomeškimi umetniki, Mestno občino Novo mesto in Društvom arhitektov Dolenjske in Bele krajine pripravlja projekt umetniških poslikav betonskih sten.

Trend poslikav večjih praznih površin, bodisi zidov ali stavb, se je dodobra uveljavil po Evropi in v svetu ter postal nepogrešljiv del mestnih središč. Mesta naredi bolj privlačna in posebna, prebivalcem polepša življenjski prostor, prikazuje različne vidike mišljenja, ustvarja socialni dialog, spodbuja solidarnost.

Poslikava v Novem mestu bo po naših informacijah eden prvih tovrstnih podvigov v Sloveniji. Kot pilotna bo služila betonska stena v nekdanji jami pri glavni avtobusni postaji. Iz nje bodo edinstveno umetnino ustvarili Robert Jevnik, Tea Skupek, Sebastjan

Šeremet, Karmen Župevec, Nejc Smodiš, Tamara Prešeren, Goran Mangotič in Gea Gerstenhofer s svojimi keramičnimi dodatki. Motiv bo predstavljalo sedem arkad, ki odkrivajo pogled na sedem novomeških gričev. Vsak izmed ustvarjalcev bo upodobil svoj umetniški pogled, vsak s svojimi motivi in detajli, ki se v različnosti smiselno povezujejo v celoto.

Projekt bo Novomeščanom približal smernice modernega umetniškega izražanja, s katerimi se žal ne srečujejo prav pogosto. Čeprav je bila kultura vedno pomemben del Novega mesta, v njem danes ni čutiti sodobnih

umetnikov, predvsem ne likovnikov. Občina je zato projektu naklonjena, žal pa je ideja vzniknila prepozno, da bi bila zajeta v letošnjem proračunu. Na začetek izvedbe bo tako treba počakati do naslednjega leta; medtem ko čakamo, pa si v praznih izložbah na Glavnem trgu in na Rozmanovi ulici lahko ogledamo razstavo del umetnikov, ki bodo sodelovali pri poslikavah.

Cilj projekta je na čim več pustih sten vnesti globlje in pozitivne vsebine, kar lahko vodi v povečanje turistične prepoznavnosti mesta. Idejna zasnova za naslednjo steno je že pripravljena (glej fotografijo), pogovori z lastniki pa so v teku.

BESEDA UREDNICE

Čeprav se morda ob pogledu na zanemarjene javne površine, pomanjkljive storitve in nenehno enake težave zdi, da Novo mesto cepeta na mestu, to ne drži povsem. Če kdaj, smo lahko prav letos optimistični. Z uspešno zaključenim natečajem za prenovo mestnega jedra smo dobili zelo dobro arhitekturno rešitev. Ker smo letos sprejeli tudi Trajnostno urbano strategijo 2030, ki je podlaga za črpanje evropskih sredstev za urbani razvoj, je del sredstev za prenovo mestnega jedra, lokalnih urbanih središč in zelenih površin s kolesarskimi in peš povezavami tako rekoč zagotovljen. Na novi ravni je letos začelo delovati tudi stičišče nevladnih organizacij, ki bo s povezovanjem javnih, zasebnih in nevladnih organizacij začelo vzpostavljati operativna lokalna partnerstva, ki bodo pomagala reševati konkretne lokalne izzive. Pri vsem naštetem bolj ali manj sodeluje tudi Društvo Novo mesto, ki je s spremembami začelo tudi na ravni svojega delovanja. S spremenjenim in dopolnjenim temeljnim aktom, ki je osnova za pridobitev statusa v javnem interesu na področju kulture, namerava izkoristiti nove vsebinske in finančne priložnosti, ki se ponujajo z usmeritvijo v bolj projektno delo. Temu seveda sledijo tudi bogatejša reference. Ali bo vse to res uspelo zadovoljiti velika pričakovanja članic in članov ter občank in občanov, bo seveda pokazal čas, a vsaka pot se začne s korakom.

Društvo Novo mesto

Gubčeva ulica 11, 8000 Novo mesto
društvo.novo.mesto@gmail.com
www.drustvo-novo-mesto.si
www.facebook.com/drustvonovomesto

Odločajo naj vsi uporabniki prostora

Večina sosesk v Novem mestu je stara skoraj pol stoletja. Novih kakovostno urejenih sosesk ni, obstoječe pa so se postarale in ne sledijo več potrebam prebivalcev: nimajo ne zadostnih parkirnih površin niti ustreznih storitvenih dejavnosti, že tako skromne zelene in druge javne odprte površine pa niso ustrezno urejene in vzdrževane. Kako se lotiti sistemske in kompleksne prenove?

Jelka Hudoklin

Večina sosesk v Novem mestu je bila zgrajena v okviru organizirane gradnje pred približno štiridesetimi ali petdesetimi leti (glej okvirček), kar je značilno za celoten slovenski prostor. Ko danes pripravljamo strokovne podlage za spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta občine Novo mesto, poleg vsega naštetega v uvodu ugotavljamo tudi, da v Novem mestu primanjkuje stanovanj, njihov standard (velikost, število prostorov, gradbeno-tehnično stanje) je razmeroma nizek, pestrost ponudbe na trgu je ozka, cene pa ne ustrezajo potrebam in zmožnostim, saj stanovanja iščejo predvsem mlade družine. Zelene in druge odprte površine v soseskah so večinoma zelo skromne po obsegu in programu pa tudi niso ustrezno vzdrževane. Večino sosesk so načrtovali in zgradili v letih, ko je veljal normativ en avto na stanovanje (ali celo manj), zato danes povsod primanjkuje parkirnih površin in že tako skromne zelenice se spreminjajo v parkirišča. Nezanemarljiva sta tudi problema lastništva zemljišč in zemljiško-knjižne neurejenosti.

Prenova je lahko uspešna le, če je celostna

Večina teh sosesk torej v več pogledih ne dosega sodobnih standardov bivanja, zato je potrebna sistemska in kompleksna prenova. K prenovi nas spodbujajo tudi številne usmeritve in zahteve, ki so zapisane v zakonodaji in v strateških dokumentih države in občin, pa naj gre za varstvo kmetijskih zemljišč, za učinkovitejšo rabo energije oziroma varčevanje z njo, za prenovu gospodarske javne infrastrukture ali pa za kakovost bivanja, ki je glavna zahteva in mora služiti vsem prebivalcem v soseskah.

Prenova, ki bo prinesla dvig kakovosti bivanja, bo lahko uspešna le, če bomo upoštevali znanje, izkušnje in primere dobrih praks tako na področju arhitekturne prenove ter urejanja in vzdrževanja odprtih površin kot na področju aktivnega vključevanja javnosti ter ustrezne zemljiške politike in druge ukrepe za urejanja prostora.

Kolonija vzdolž današnje Seidlove ceste, Mestne njive in bloki na Jerebovi ulici sodijo med najstarejše soseske v Novem mestu (foto: Andrej Hudoklin).

Vodilo naj bodo izkušnje

V okviru Meseca krajinske arhitekture sta Društvo krajinskih arhitektov Slovenije in Društvo arhitektov Dolenjske in Bele krajine aprila letos v novomeškem Jakčevem domu pripravila okroglo (pravokotno) mizo, ki je odprla številna vprašanja glede prenove novomeških sosesk in sosesk nasploh.

Strokovnjaki z različnih področij so v uvodnih predstavitvah predstavili svoje poglede na prenovu sosesk, primere dobre prakse iz slovenskega prostora in iz tujine, opozorili na neurejenost evidenc in zemljiškoknjižnih razmerij ter izhodišča in pristope k arhitekturni prenovi in prenovi zelenih in drugih odprtih površin. Še posebej so poudarili pomen vključevanja javnosti v vse faze načrtovanja in izvedbe prenove, kar že potrjujejo primeri dobre prakse v Sloveniji.

Izidor Jerala z Urada za prostor in razvoj Mestne občine Novo mesto je predstavil korake, ki jih je občina že izvedla in jih še namerava izvesti, **Maja Simoneti z Inštituta za politike prostora** je predstavila pomen urejanja in vzdrževanja javnih površin za kakovost bivanja v soseskah, **Aidan Cerar z regionalne razvojne agencije Ljubljanska urbana regija** je izpostavil pomen učinkovitega vključevanja javnosti v reševanje prenove sosesk, **Aleš Peternel iz podjetja KR-ARH** in **Sanja Kožman z Mestne občine Kranj** sta predstavila izkušnje s prenovo obsežne soseske Planina v Kranju, **Mojca Foški s fakultete za gradbeništvo in geodezijo** je predstavila nekaj uspešnih primerov iz tujine in opozorila na probleme, povezane z zemljiško politiko na območjih sosesk, **Marija Ana Kranjc z Zavoda za varstvo kulturne**

dediščine Slovenije, OE Novo mesto pa je predstavila primere prenove arhitekture v soseskah.

Ugotovitve z okrogle mize

1) Sosesko je treba obravnavati kot načrtovano, funkcionalno zao-kroženo prostorsko enoto v mestu ali na njegovem širšem območju, ki je dostopno pešcem. Poleg stanovanj mora vključevati tudi vso potrebno infrastrukturo, dnevno preskrbo, osnovno šolo, otroško varstvo, javni prostor, zelene površine in postaje javnega potniškega prometa.

2) Prenova sosesk je ena od velikih nalog na področju urejanja prostora, ki postaja vse bolj aktualna v vseh slovenskih mestih in jo bo treba zastaviti sistemske, pri tem pa uporabiti znanja in izkušnje s številnih področij.

Družili se bomo na trgih

V začetku leta 2017 naj bi se začela celostna prenova osrednjih odprtih javnih površin v zgodovinskem jedru Novega mesta. Na javnem natečaju smo dobili rešitev, ki najbolj celovito razrešuje večino problemov, spoštuje usmeritve konservatorskega načrta in tudi ustvarjalno zapuščino predhodnikov. Zdaj potrebujemo le še urbanistični svet, ki bo povezoval vse vpletene v prenovu in bdel nad izvedbo.

Tomaž Golob

Mestna občina Novo mesto je skupaj z Zbornico za arhitekturo in prostor Slovenije oktobra lani razpisala javni, projektni, odprti, anonimni, dvostopenjski natečaj za izbiro strokovno najprimernejše rešitve in izbiro izvajalca za izdelavo projektne dokumentacije za prenovu osrednjih odprtih javnih površin v zgodovinskem jedru Novega mesta. Ocenjevalna komisija je prvo nagrado podelila natečajni rešitvi biroja ATELIER-arhitekti d.o.o. iz Ljubljane, ki ga vodi profesor Jurij Kobe.

Po meri nostalgikov, a vendar sodobno

Zmagovalna rešitev celostno obravnava osrednje odprte javne površine v zgodovinskem jedru Novega mesta in v celoti upošteva usmeritve in predloge konservatorskega načrta. Rešitev je urbanistično, arhitekturno in likovno pretehtana, obenem diskretna in upošteva današnji družbeni pomen odprtih prostorov v zgodovinskih mestnih jedrih.

V času globalne brezidejne potrošniške kulture, ki je izgubila stik s tradicijo in kulturno dediščino, se človek namreč vedno bolj sooča s strahom tako pred sedanostjo kot prihodnostjo in zato postaja vse bolj nostalgichen.

Vzponu nostalgije botrujejo predvsem velike družbenoprostorske spremembe: nekoč je industrializacija mnoge 'odtrgala' od njihovih korenin in jih pognala v mesto, danes pa vse večja mobilnost, časovna raznovrstnost in individualizem pehajo ljudi v odtujenost in izgubo identitete. Mnogim, zlasti starejšim, žal ostanejo le še spomini. Naše intimne asociacije na preteklost, ki so v zadnjem času tudi sicer uspešno prodajno blago, se odražajo tudi v pristopih k prenovi zgodovinskih odprtih javnih prostorov v naših mestih.

Novim smernicam pri prenovi zgodovinskih mestnih območij sledi tudi natečajna rešitev. Odmika se od hladnega, težkega in pogosto brezizraznega modernizma in prehaja k umirjenemu 'nostalgičnemu' dekorativizmu po meri človeka. Gradi na lokalni tradiciji in na skozi čas vzpostavljenih odnosih v obravnavanih mestnih prostorih. Rešitev je hkrati tudi sodobna v smislu demokratičnega izenačenja pomenov vseh obravnavanih javnih prostorov v prostorski in družbeni hierarhiji mesta. Likovno in arhitekturno jih enotno povezuje z zalednimi trgi in ulicami, kot so Jakčev trg, Sokolski trg, Podbevškov trg in drugi.

Soseska ob Seidlovi cesti (Plava laguna) je bila ena prvih slovenskih sosesk, zgrajena na podlagi rešitve, pridobljene z javnim natečajem – avtorja Miha Kos in Marjan Cerar (foto: Andrej Hudoklin).

3) Reševanje prenove sosesk je nujno povezano s tehtnim premislekom in s sistemskim pristopom od sprejemanja strateških odločitev pa do izvedbe.

4) Za kakovostno in učinkovito prenovu sosesk je nujno skrbno načrtovanje urbanističnih rešitev in projektnih rešitev za prenovu stavbenega fonda, zelenih, prometnih in drugih odprtih površin in javnega dobrega, njihovo izvedbo pa je treba načrtovati postopoma.

5) Za izvedbo prenove sosesk je zaradi številnih neurejenih lastniških razmerij treba razrešiti različna zemljiško-pravna vprašanja.

6) Kakovostne in uspešne prenove sosesk ni mogoče zagotoviti brez učinkovitega vključevanja lastnikov stanovanj, zemljišč, lokalov idr. ter stanovalcev in souporabnikov odprtega prostora glede na dejavnosti v soseskah. Procese prenove je treba voditi tako, da upoštevamo potrebe vseh skupin prebivalcev in da so le-ti dejavno soudeleženi v vseh fazah prenove, od ocene stanja do razmisleka o možnih rešitvah ter načrtovanja in izvedbe posameznih aktivnosti.

7) V prenovu sosesk se mora dejavno vključiti država, ki edina lahko zažene strokovno podprte dobre prakse celovite prenove in s tem pomembno vpliva na kakovost bivanja sorazmerno velikega števila ljudi v soseskah. Vzajemni interes lastnikov, stanovalcev, uporabnikov in občin za celovito prenovu je očitno treba spodbuditi ter pripraviti priporočila, finančne instrumente in mehanizme za spremljanje stanja, da bi bila celovita prenova lahko uspešna.

8) Prenovo morajo poganjati občine (zgolj vključenost v prenovi ni dovolj), ker imajo v sistemu vlogo tistega deležnika, ki v javnem interesu zagotavlja kakovost razvoja grajenega in odprtega prostora naselij. V soseskah predvsem skupne zelene in druge površine soustvarjajo javni prostor naselij, zato morajo občine poskrbeti za zagotavljanje javnih koristi pri prenovi in za zastopnost interesov ranljivih skupin prebivalcev, ki so še posebej odvisne od kakovosti okolja v soseskah.

Večino sosesk so načrtovali in zgradili v letih, ko je veljal normativ en avto na stanovanje (ali celo manj), zato danes povsod primanjkuje parkirnih površin in že tako skromne zelenice se spreminjajo v parkirišča.

Kako so rasle novomeške soseske

Zgodnja 60. leta prejšnjega stoletja:

prvi razmah večstanovanjske gradnje, nastale so soseske Mestne njive, Majde Silc (zdaj Jakčeva ulica) in bloki ob Zagrebški (zdaj Kandij-ski) cesti, na Grmu pa je na mestu nekdanjih sadovnjakov zrasla velika soseska individualnih hiš.

70. leta: zgrajene so blokove soseske ob Ragovski ulici, Nad mlini in na sedanji Smrečnikovi ulici, začela pa se je tudi gradnja soseske Mrzla dolina, ki se nadaljuje še danes. Takrat se je razmahnila tudi individualna gradnja v Bučni vasi, na Lebanovi ulici in v Šmihelu ter v številnih drugih predelih mesta.

Začetek 80. let: zgrajena je soseska Plava laguna ob Cesti herojev (zdaj Seidlova ulica), začela se je tudi gradnja individualnih hiš na Regrških košenicah.

Spodnji del Glavnega trga.

Zgornji del Glavnega trga.

Upoštevana zapuščina Mušiča in Savinška

Prvonagrajena rešitev upošteva kulturni kontekst mesta, kot je bil obrazložen v konservatorskem načrtu in ovrednoten na javni delavnici z občani (28. 2. 2015), in ga nadgradi s kakovostnimi likovnimi predlogi. Rešitev izraža visoko spoštovanje do ustvarjalne zapuščine urbanista, arhitekta in konservatorja Marjana Mušiča in do umetnika Jakoba Savinška, njuno delo pa nadgradi s kipi pomembnih novomeških ustvarjalcev in kulturnikov, s katerimi tudi na novo ustvari urbanistično in kulturno identiteto več mestnih prostorov in obenem v njih prepozna ambicijo izoblikovanja manjših trgov.

Dve manjši nedoslednosti

V predlogu lahko opazimo le dve manjši nedoslednosti: neupoštevanje topografije terena v kandijskem križišču (strmo padajoč teren bo zelo verjetno otežil izvedbo predvidenih rešitev) in postavitve spominskih obeležij Bogu Komelju in Severinu Šaliju. Konservatorski načrt je natančno podal kulturna in likovna izhodišča za obeležitev obeh novomeških kulturnikov in pri tem tudi izpostavil njune človeške attribute, obenem pa je tudi upošteval vlogo javne plastike v današnjem času. Boga Komelja se starejši Novomeščani spominjajo kot človeka v dolgem plašču, pokritega s klobukom in s torbo v roki na večni poti med domom in knjižnico. Severina Šalija, ki se je priženil v staro Perovo gostilno na drugi strani spomeniške ploščadi, pa se spominjajo kot verižnega kadilca z obvezno cigareto v rokah.

Kje je projektni svet

Po načrtih mestne občine Novo mesto naj bi se obnova Glavnega trga, Rozmanove ulice, Pugljeve ulice, spodnjega dela Prešernovega trga, Linhartove in Kastelčeve ulice začela v začetku leta 2017, in sicer s pomočjo evropskih sred-

Trg novomeške pomladi v kandijskem križišču (iz smeri Kandijski most).

Trg Pie in Pina Mlakarja na križišču Rozmanove in Kastelčeve ulice.

Trg pred Knjižnico Mirana Jarca se bo imenoval po Bogu Komelju.

stev iz naslova Trajnostne urbane strategije.

Izbrana natečajna rešitev je odlično izhodišče za izdelavo kakovostnih izvedbenih projektov, nad pripravo pa bi moral bdeti projektni svet, ki bi ga imenovala občina. Ko se je javni natečaj začel, je občina ukinila delovno skupino, ki jo je ustanovila za potrebe priprave in družbene verifikacije konservatorskega načrta. V njej so poleg predstavnikov občinske uprave sodelovali tudi strokovnjaki z Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območne enote Novo mesto ter predstavniki krajevne skupnosti Center in številnih novomeških društev. Vsi sodelujoči menimo, da bi jo bilo treba vnove vzpostaviti, tokrat v prvi vrsti zaradi ustrezne interpretacije natečajnih rešitev, ki smo jo pogrešili na obeh javnih razstavah, pa tudi zaradi usklajevanja vseh dejavnosti v zvezi s prenovo odprtih javnih površin v mestnem jedru.

Da se ne bi ponovila 'tržnica'

Skupina bi morala prevzeti vlogo komunikatorja med občino in vsemi tistimi, ki živijo, delajo ali preživljajo prosti čas v mestnem jedru. Glavnina investicijskega dela se bo začela šele s fizično prenovo trgov in ulic, ko bo dostop do stanovanj in lokalov onemogočen. S tem bo za tamkaj stanujoče začasno okrnjena kakovost bivalnega okolja, zmanjšan bo tudi promet v lokalih. Da bi se izognili težavam in nasprotovanjem, je po mnenju društva Novo mesto že danes treba vzpostaviti ustrezne pogoje za strpen in konstruktiven dialog med vsemi deležniki. Projekt bo uspel le, če bomo sposobni zagotoviti skupno koordinacijo vseh prihajajočih ukrepov. Upajmo, da nas je v tem pogledu izučil ponesrečen poskus prenove tržnice.

Jakčev trg (pred Galerijo Božidarja Jakca).

Spodnji del Prešernovega trga – pogled nasproti Slona.

Predvidena osvetlitev Glavnega trga.

Trg novomeške pomladi v kandijskem križišču (iz smeri Kandijska cesta).

Viri:

- Zaključno natečajno poročilo javnega natečaja za prenovu odprtih javnih površin v zgodovinskem jedru Novega mesta, marec 2016, Mestna občina Novo mesto in Zbornica za arhitekturo in prostor.

- Poročilo strokovnega izvedenca Tomaža Goloba o prvonagrajeni rešitvi (poročilo o vseh nagrajenih rešitvah hrani Zbornica za arhitekturo in prostor).

Natečajna rešitev sledi novim smernicam pri prenovi zgodovinskih mestnih območij. Odmika se od hladnega, težkega in pogosto brezizraznega modernizma in prehaja k umirjenemu 'nostalgičnemu' dekorativizmu po meri človeka.

Razstava nagrajenih rešitev

Ocenjevalna komisija je januarja letos na prvi stopnji dvostopenjskega natečaja obravnavala 17 prispelih rešitev, med njimi izbrala pet najboljših in njihove predlagatelje povabila v drugo stopnjo, ki je zahtevala podrobnejšo arhitekturno in likovno obdelavo idej. Marca letos je na drugi stopnji podelila tri nagrade in dve priznanji.

Vseh sedemnajst rešitev je bilo 17. marca razstavljenih v avli Kulturnega centra Janeza Trdine, pet nagrajenih pa smo si do konca maja lahko ogledali na razstavi v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto.

1. nagrada

ATELIERarhitekti d. o. o., Ljubljana
prof. Jurij Kobe, u.d.i.a., Nataša Blažko, m.i.a., Maja Kovačič, m.i.a., Tanja Paulin, m.i.a., Peter Plantan, u.d.i.a., Urša Podlipnik, u.d.i.a.

2. nagrada

ARREA, arhitektura, d. o. o., Ljubljana
Maruša Zorec, u.d.i.a., Uroš Rustja, u.d.i.a., Ana Golmajer, abs. arh., Danijel Tejič, štud. arh.

3. nagrada

RAVNIKAR POTOKAR arhitekturni biro d. o. o., Ljubljana
Robert Potokar, u.d.i.a., Ajdin Bajrović, u.d.i.a., Primož Žitnik, u.d.i.a., Špela Kuhar, u.d.i.a., Andrej Blatnik, u.d.i.a., Matej Fornazarič, abs.arh., Javier Carrera, u.d.i.a., dr. Tanja Simonič Korošak

Priznanji:

Jereb in Budja arhitekti d. o. o., Ljubljana
Obrat d. o. o., Ljubljana

POROČILO O DELU DRUŠTVA NOVO MESTO V LETU 2015

Tomaž Golob

Vložitev predloga za podelitev grba Mestne občine Novo mesto za leto 2014

Društvo je 23. 1. 2015 komisiji za podelitev nagrad in priznanj Mestne občine Novo mesto (MONM) poslalo predlog, da Grb MONM za leto 2014 podeli Društvu za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto. Predlog je bil sprejet.

Poziv Inšpektoratu RS za promet, energetiko in prostor za odstrani- tev objekta Novi trg 6

Društvo je 30. 1. 2015 poslalo pobudo gradbenemu inšpektorju, naj nemudoma izda odločbo o odstranitvi objekta Novi trg 6, vendar jo je ta zavrnil kot neupravičeno. Opazili pa so jo lokalni in nacionalni mediji. Društvo je 3. 4. 2015 na MONM naslovilo tudi pobudo, naj na podlagi 6. člena ZGO-1 sprejme odlok o vzdrževanju objektov v MONM.

Sodelovanje z Novomeško kolesarsko mrežo

Društvo je 25. 2. 2015 podprlo Novomeško kolesarsko mrežo v pobudi MONM, da sprostí pešpot od Grma do Žabje vasi.

Sodelovanje pri prenovi zgodovinskega jedra Novega mesta

Društvo je v sodelovanju z MONM, Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območno enoto Novo mesto, in številnimi novomeškimi društvi 28. 2. 2015 uspešno pripravilo delavnico v sklopu javne razprave o konservatorskem načrtu za prenovu Glavne- ga trga, Rozmanove ulice in kandijskega križišča v zgodovinskem jedru Novega mesta.

Sopriprava delovnega osnutka novomeške Trajnostne urbane strategije (TUS)

Društvo je skupaj z Regijskim centrom nevladnih organizacij regije JV Slovenija sodelovalo pri pripravi delovnega osnutka dokumenta in se 4. 6. 2015 udeležilo sestanka MONM z Razvojnim centrom. Svoje pisne pripombe in predloge na osnutek je oddalo 1. 9. 2015.

Nadaljevanje prizadevanj za izboljšanje kakovosti zraka v Novem mestu

Društvo je skupaj z Agencijo RS za okolje (ARSO) in MONM sodelovalo pri načrtovanju in izvajanju ukrepov iz Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju MONM in Občinskega programa varstva okolja. Predstavnika društva sta se 7. 6. 2015 udeležila sestanka na MONM, na katerem je bila tudi Janja Turšič iz ARSO in na katerem smo se dogovorili, da bo ARSO pristopil k sistematičnim meritvam polutantov v Novem mestu, če bo uspešen na evropskem razpisu v začetku leta 2016. Država namreč za ta namen ne zagotavlja potrebnih sredstev iz proračuna.

Organizacija brezplačnega ogleda dveh razstav Dolenjskega muzeja

Društvo je za svoje člane 17. 9. 2015 pripravilo brezplačen ogled dveh razstav Dolenjskega muzeja: Novo mesto Tisočletja na okljuku reke Krke in Srednjeveške pečnice Novega mesta. Spremljali sta nas kustosinji Majda Pungerčar in Petra Stipančič. Po ogledu je sledilo druženje v Hiši kulinarike na Glavnem trgu.

Priprava zbornika in simpozija ob 650. obletnici ustanovitve Novega mesta

Društvo je zaključilo dveletni projekt priprave in izdaje osrednjega zbornika ob 650-letnici ustanovitve Novega mesta. Ob njegovem izidu je 28. 10. 2016 pripravilo dopoldanski poljudnoznanstveni simpozij in večerno predstavitev zbornika s kulturnim programom v Trdinovi dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine. V kulturnem programu so sodelovali Otroški pevski zbor Gumbki iz OŠ Center, Glasbena šola Marjana Kozine, Mešani pevski zbor Pomlad, Plesni studio Novo mesto in Folklorno društvo Kres. Dogodka je povezovala Nina Štampohar, ki je zbornik tudi jezikovno preverila.

Vseбина:

Novo mesto piše prihodnost že 650 let (župan Mestne občine Novo mesto Gregor Macedoni)

Predgovor (Tomaž Golob, predsednik Društva Novo mesto)

Uvod (Mitja Simič, urednik)

Mesto dveh hitrosti (dr. Aleš Gabrič)

Novo mesto: razvojni generator v regionalnem razvoju (dr. Marjan Ravbar)

Urbanistični razvoj Novega mesta v zadnjih 50 letih (mag. Jelka Hudoklin)

*Prispevki za zgodovino gospodar-
ske ustvarjalnosti v Novem mestu (Joža Miklič)*

Novomeška pisava – resničnost ali mit (Tomaž Koncilija)

Novomeška likovna prizadevanja zadnjih 50 let (Jožef Matijević)

Glasbeni čudež med okljuki Krke (dr. Marijan Dovič)

Tam je Novo mesto, začetek poti (mag. Andreja Kopač)

Razvoj zdravstva v Novem mestu med letoma 1965 in 2015 (prim. Peter Kapš)

Univerza v Novem mestu: Pregled stanja ob 650-letnici Novega mesta (ddr. Janez Usenik in Janez Povh)

Gimnazija Novo mesto: Za spoštovanje in znanje – že 269 let (Natalija Petakovič)

Razvoj strokovnega šolstva v zadnjih petdesetih letih (Rosa Mohar) Osnovno šolstvo v Novem mestu (Tone Andrejčič)

Kruh se pridela, ne pa primoli (dr. Marjan Smrke)

Držimo pesti! Zakaj že? (Igor Vidmar)

Novomeški predsedniki in župani po drugi svetovni vojni (mag. Mitja Sadek)

V zborniku je uporabljeno arhivsko gradivo in fotografije Boštjana Puclja. Avtorica naslovne risbe je Mateja Muhič. Sredstva za izdajo zbornika in pripravo simpozija je društvo pridobilo na dvoletnem javnem razpisu Mestne občine Novo mesto za sofinanciranje programov in projektov za obeleževanje 650. obletnice pridobitve mestnih pravic Novega mesta. Prejelo je 13.000 evrov.

Sestanek s predstavnico Evropske komisije zaradi pritožbe v zvezi s 3. razvojno osjo

Jeseni 2015 se je društvo udeležilo sestanka s predstavnico Evropske komisije glede pritožbe, ki jo je po-

slalo v Bruselj v zvezi s 3. razvojno osjo oz. umestitvijo hitre ceste v urbani prostor Novega mesta. Decembra 2015 so z Evropske komisije sporočili, da so sprožili postopek preiskave proti Republiki Sloveniji zaradi nespoštovanja slovenske zakonodaje in nepravilne implementacije evropskih direktiv v prostorsko zakonodajo in posledično tudi v državne prostorske načrte. V zvezi s tem je društvo 24. 12. 2015 poslalo pismo s pobudami na Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za infrastrukturo in promet, v Kabinet predsednika vlade RS in na DARS.

Pripombe in predlogi na Občinski podrobni prostorski načrt (OPPN)

V okviru javne obravnave je društvo oddalo pripombe in predloge na razgrnjena OPPN Revoz (30. 11. 2015) in Kosova dolina (19. 6. 2015).

Opozorila glede slabega stanja Narodnega doma

Decembra 2015 je društvo na občino poslalo odprto pismo, s katerim je vnovič opozorilo na izredno slabo stanje Narodnega doma in prosilo za pojasnila glede v proračunu MONM zapisanih proračunskih postavk za njegovo prenovu in o še vedno nesprejeti programski nalogi za Narodni dom.

Prednovoletno srečanje članov

Decembra so se člani društva zbrali na tradicionalnem prednovoletnem srečanju v Hotelu Krka.

Sodelovanje v različnih delovnih telesih MONM

Društvo je bilo vse leto dejavno v Urbanističnem svetu MONM (v katerem ima dva predstavnik), v Odboru Občinskega sveta MONM za okolje in prostor, v delovni skupini za prenovu mestnega jedra (ki jo je imenoval župana) ter v komisiji za razvoj nevladnih organizacij v MONM (posvetovalno telo župana).

Zaposlovanje s pomočjo javnih del

Društvo je s sofinancerskim deležem MONM v letu 2015 zaposlovalo delavko iz programa javnih del.

PRAVILA DRUŠTVA NOVO MESTO

PRENOVLJENO

Društvo Novo mesto je na podlagi 9. člena Zakaona o društvih (ZDru-1, Uradni list RS, št. 64/11 – uradno prečiščeno besedilo) na zboru članov dne 27. 5. 2016 sprejelo spremembe in dopolnitve pravil društva, ki so sedaj naslednja:

PRAVILA DRUŠTVA NOVO MESTO

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Društvo Novo mesto (v nadaljnjem besedilu društvo) na prostovoljni osnovi združuje vse, ki čutijo globoko pripadnost Novemu mestu in si prizadevajo za izboljšanje njegove celotne kulturne podobe in kvalitete življenja v njem.

Društvo je prostovoljno, samostojno, nepridobitno združenje fizičnih oseb, ki deluje na področjih kulture, kulturne dediščine, varstva okolja, urejanja prostora, energije in prometa, ter v drugih dejavnostih, ki so pomembne za življenje mesta.

Društvo deluje na lokalni, regionalni, nacionalni in mednarodni ravni.

Društvo Novo mesto je pravna oseba zasebnega prava, ki deluje na območju Republike Slovenije.

2. člen

Ime društva je Društvo Novo mesto.

Sedež društva je v Novem mestu.

3. člen

Društvo ima svoj logotip in žig. Logotip predstavlja stilizirano kratico NM kot oznako za Novo mesto, v rdeči in modri barvi. Žig je pravokotne oblike. Na levi strani žiga je logotip društva, na desni strani je ime Društvo Novo mesto, vse v črni barvi.

4. člen

Delo društva in vseh njegovih organov je javno.

Društvo svoje člane obvešča z izdajanjem informacij in obvestil preko svojega informacijskega sistema, z glasilom Izziv, s pravico vpogleda v zapisnike organov društva, preko sredstev javnega obveščanja in z drugimi pisnimi obvestili.

Člani društva lahko zahtevajo ustno ali pisno informacijo od organov društva o zadevah, ki jih zanimajo, organ pa jim je dolžan odgovoriti v 15 dneh od dneva zahteve.

Društvo širšo javnost o svojem delu obvešča preko svojega informacijskega sistema, sredstev javnega obveščanja, z glasilom Izziv ter priložnostnimi publikacijami, katerih vsebine sodijo v dejavnosti društva, z novinarskimi konferencami, javnimi prireditvami in sejami, na katere vabi predstavnike zainteresiranih organov, ustanov, organizacij ter predstavnike sredstev javnega obveščanja.

Za zagotavljanje javnosti dela in dajanje točnih informacij o delu društva je odgovoren predsednik društva.

II. NAMEN, CILJI IN DEJAVNOSTI DRUŠTVA

5. člen

Osnovni namen društva je delovanje na področjih kulture, kulturne dediščine, varstva okolja, urejanja prostora, energije in prometa, ter v drugih dejavnostih, ki so pomembne za življenje mesta.

Društvo združuje vse zainteresirane občane, ki želijo prispevati k vsestranskemu trajnostnemu razvoju Novega mesta, h kulturni identiteti mesta in njegovih prebivalcev, krepiti pripadnost mestu in spremenjati obnašanje ljudi za okolju in družbi odgovorno življenje.

6. člen

Cilji in naloge društva so:

- negovanje kulturne dediščine, jezika in drugih vrednot, ki so kulturnozgodovinskega pomena za Novo mesto,
- zbiranje in obravnavo pobud za izboljšanje razmer v mestu in regiji,
- prizadevanje za trajnostni razvoj mesta,

- spodbujanje in spremljanje dela občinskih in državnih organov pri posegih v mesto in njegovo okolje,
- prizadevanje za čisto in zdravo okolje,
- prizadevanje za smotno urejanje prostora in prometa,
- aktivno sodelovanje pri prostorskem načrtovanju,
- ozaveščanje javnosti o pomenu zdravega življenjskega okolja in trajnostnega razvoja,
- spodbujanje dejavnosti, ki sodijo v mesto kot pokrajinsko središče.

7. člen

Svoj namen, cilje in naloge društvo dosega z izvajanjem naslednjih nepridobitnih dejavnosti:

- izvajanje dejavnosti, programov in projektov na področju kulture,
- reševanje strokovnih vprašanj na področjih svojega delovanja,
- vzbujaanje zanimanja javnosti za dogajanje v mestu in okolici, zlasti kar zadeva:
 - urejeno in kulturno podobo mesta,
 - kulturne in družabne dejavnosti,
 - kakovostno in zdravo življenje,
- organiziranje raznih prireditev s področij delovanja društva, v okviru katerih lahko društvo predstavlja svojo dejavnost,
- izvajanje razvojnih, raziskovalnih in založniških dejavnosti,
- izvajanje izobraževalnih in vzgojnih programov na področjih kulture, kulturne dediščine, varstva okolja, urejanja prostora, energije in prometa za svoje člane in širšo javnost,
- povezovanje s sorodnimi društvi in organizacijami ter izmenjava izkušenj,
- izvajanje posvetovanj, delavnic, okroglih miz, seminarjev, konferenc,
- raziskovanje in analiza posameznih segmentov, ki skupaj oblikujejo kakovostno in uspešnejše življenje,
- seznanjanje članov ter strokovne in laične javnosti s problemi ter spoznanja in napredkom na delovnih področjih društva,
- izvajanje praktično usmerjenih projektov,
- ozaveščanje in informiranje javnosti,
- razširjanje programskih vsebin z izdajanjem medijev,
- izdajanje publikacij.

Društvo deluje v interesnih skupinah, izdaja publikacije in glasilo Izziv ter prireja javne tribune, okrogle mize, shode in druge javne obravnave perečih zadev.

8. člen

Za doseg namena in ciljev delovanja izvaja društvo kot dopolnilne naslednje pridobitne dejavnosti:

G47.890 Trgovina na drobno na stojnicah in tržnicah z drugim blagom
G47.910 Trgovina na drobno po pošti ali po internetu
G47.990 Druga trgovina na drobno zunaj prodajaln, stojnic in tržnic
J58.110 Izdajanje knjig
J58.130 Izdajanje časopisov
J58.140 Izdajanje revij in druge periodike
J58.190 Drugo založništvo
J59.110 Produkcija filmov, videofilmov, televizijskih oddaj
J59.120 Post produkcijske dejavnosti pri izdelavi filmov, videofilmov, televizijskih oddaj
J59.130 Distribucija filmov, videofilmov, televizijskih oddaj
J59.200 Snemanje in izdajanje zvočnih zapisov in muzikalij
M72.200 Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike
M72.190 Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju naravoslovja in tehnologije
M74.300 Prevajanje in tolmačenje
N82.190 Fotokopiranje, priprava dokumentov in druge posamične pisarniške dejavnosti
N82.300 Organiziranje razstav, sejmov, srečanj
P85.520 Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje na področju kulture in umetnosti
P85.590 Druge nerazvrščene izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje
P85.600 Pomožne dejavnosti za izobraževanje
R90.010 Umetniško uprizorjanje
R90.020 Spremljajoče dejavnosti za umetniško uprizorjanje
R90.030 Umetniško ustvarjanje
R90.040 Obratovanje objektov za kulturne prireditve
R93.299 Druge nerazvrščene dejavnosti za prosti čas
S94.120 Dejavnost strokovnih združenj
S94.999 Dejavnost druge nerazvrščenih članskih organizacij

Dejavnosti iz prejšnjega odstavka društvo opravlja kot pridobitno dejavnost, a le v skladu z določili zakona o društvih ter v obsegu, potrebnem za uresničevanje namena in ciljev oziroma opravljanje nepridobitnih dejavnosti.

Če društvo pri opravljanju svoje dejavnosti ustvari presežek prihodkov nad odhodki, ga mora porabiti za izvajanje svoje temeljne nepridobitne dejavnosti.

III. GLASILO IZZIV

9. člen

Društvo izdaja glasilo Izziv, katerega namen in temeljna vsebinska izhodišča določi zbor članov društva s programsko zasnovo. Za spremembo zasnove društvo upošteva veljavno zakonodajno ureditev področja medijev.

10. člen

Glasilo ima odgovornega urednika, ki odgovarja za uresničevanje programske zasnove in skrbi za zbiranje, urejanje in izdajanje glasila.

Odgovornega urednika glasila postavlja upravni odbor društva v skladu z veljavno zakonodajno ureditvijo področja medijev.

Vlogo uredništva opravlja odgovorni urednik sam, upravni odbor društva pa mu lahko za pomoč določi tudi druge sodelavce.

11. člen

Odgovorni urednik in avtorji prispevkov so v okviru programske zasnove pri svojem delu neodvisni in samostojni.

Odgovorni urednik ali avtorji prispevkov niso dolžni razkriti vira informacij, razen v primerih, ko to določa kazensko pravna zakonodaja.

IV. ČLANSTVO

12. člen

Član društva je lahko vsak posameznik, državljan Slovenije ali tujec, ki sprejema ta pravila, se ravna po njih, izrazi željo postati član društva in v ta namen podpiše pristopno izjavo ter se zaveže, da bo plačeval članarino.

Članstvo je prostovoljno.

Člani so aktivni in častni. Naziv častnega člana lahko dobi član društva, ki ima posebne zasluge za razvoj in uspešno delo društva. Naziv častnega člana lahko podeli društvo tudi nečlanu, ki ima velike zasluge za razvoj društva.

Častni član lahko postane oseba, ki je s svojim delovanjem veliko prispevala k ugledu in uresničevanju nalog društva.

13. člen

Pravice članov društva so, da:

- volijo in so voljeni v organe društva,
- aktivno sodelujejo pri izvajanju programa društva,
- so obveščeni o uresničevanju delovnega programa,
- dajejo predloge organom društva,
- predlagajo dopolnitev dnevnega reda za seje upravnega odbora in zbora članov,
- zahtevajo, da upravni odbor in zbor članov glasujeta in odločita o njihovih predlogih,
- dobivajo priznanja za uspešno delo v društvu,
- uporabljajo skupne dosežke in rezultate delovanja društva pri svojem delu v društvu,
- uresničujejo svoje osebne interese na področju dejavnosti društva,
- so seznanjeni s programom društva ter z njegovim finančnim in materialnim poslovanjem.

14. člen

Dolžnosti članov društva so, da:

- aktivno sodelujejo in s svojim delom prispevajo k uresničevanju ciljev in nalog društva,
- vestno opravljajo svoje funkcije v društvu,
- se udeležujejo sestankov in zborov članov,
- volijo in so voljeni v organe društva,
- ravnajo po pravilih, splošnih aktih in sklepih društva,
- redno plačujejo članarino,
- prenašajo svoje izkušnje in znanje na mlajše člane društva,
- varujejo ugled društva.

Pravice in dolžnosti članov društva so častne, za svoje delo v organih društva člani ne prejemajo plačila.

15. člen

Članstvo v društvu preneha:

- z izstopom,
- z izključitvijo zaradi kršenja pravil društva,
- z izbrisom, če član kljub opominu ni plačal članarine v zadnjih dveh letih,
- s prenehanjem delovanja društva,
- s smrtjo člana.

V. ORGANI DRUŠTVA

16. člen

Organi društva so:

- zbor članov,
- upravni odbor,
- nadzorni odbor,

- predsednik,
- disciplinska komisija.

Mandat predsednika društva in članov upravnega odbora, nadzornega odbora in disciplinske komisije traja štiri leta.

ZBOR ČLANOV

17. člen

Zbor članov je najvišji organ društva, sestavljajo ga vsi člani društva.

Zbor članov je lahko reden ali izreden. Redni zbor članov sklicuje predsednik letno. Izredni zbor članov se skliče po potrebi. Skliče ga lahko upravni odbor na svojo pobudo, na zahtevo nadzornega odbora ali na zahtevo dvajsetih članov društva. Izredni zbor članov sklepa samo o zadevi, za katero je sklican.

Upravni odbor je dolžan sklicati zbor članov najkasneje v mesecu dni po prejetju zahteve, sicer lahko skliče zbor članov predlagatelj. Sklic zbora članov z dnevnim redom mora biti objavljen najmanj 7 dni pred datumom, za katerega je sklican.

18. člen

Zbor članov opravlja naslednje naloge:

- sklepa o dnevnem redu,
- sprejema in usklajuje predloge programa dela in finančnega načrta društva ter spremlja njihovo uresničevanje,
- razpravlja o delu in poročilih upravnega in nadzornega odbora in sklepa o njih,
- sprejema, spreminja in dopolnjuje pravila ter druge splošne akte društva,
- z javnim glasovanjem neposredno voli in razrešuje predsednika društva, člane upravnega in nadzornega odbora ter člane disciplinske komisije,
- odloča o pritožbah proti sklepom upravnega in nadzornega odbora,
- določa višino članarine,
- potrjuje programsko zasnovno glasila Izziv,
- odloča o prenehanju društva.

19. člen

Zbor članov sprejema svoje sklepe z večino glasov navzočih članov.

Če se odloča o spremembi pravil ali o prenehanju delovanja društva, je potrebno, da za to glasujeta najmanj dve tretjini prisotnih članov.

20. člen

Zboru članov smejo poleg članov prisostvovati vsi, ki so ali želijo biti neposredno ali posredno povezani z delovanjem društva, vendar imajo le pravico razpravljati.

21. člen

Zbor članov je sklepčen, če je ob predvidenem začetku navzočih več kot polovica članov. Če prisotnih ni dovolj, se počaka z začetkom zbora članov 30 minut, na kar lahko zbor članov veljavno sklepa ne glede na število prisotnih.

22. člen

Zbor članov do izvolitve predsedstva vodi predsednik društva.

Poleg tega se izvoli tudi zapisnikarja in 2 overitelja zapisnika zbora članov, po potrebi pa tudi druge delovne organe.

23. člen

O delu zbora članov se piše zapisnik, ki ga podpišejo predsednik društva, zapisnikar in 2 overitelja.

UPRAVNI ODBOR

24. člen

Upravni odbor opravlja organizacijske in strokovno-tehnične zadeve. Je izvršilni organ zbora članov in opravlja zadeve, ki mu jih naloži zbor članov.

25. člen

Upravni odbor je za svoje delo odgovoren zboru članov.

Seje upravnega odbora so javne.

26. člen

Upravni odbor sestavljajo predsednik društva in šest članov.

Člani upravnega odbora med seboj izvolijo tajnika in blagajnika društva.

Za razrešitev člana upravnega odbora pred iztekom mandatne dobe velja enak postopek kot za njegovo izvolitev.

Predsednik društva je tudi predsednik upravne-

ga odbora. Člani upravnega odbora so lahko ponovno izvoljeni.

27. člen

Upravni odbor opravlja naslednje naloge:

- uresničuje sklepe zbora članov,
- uresničuje program dela in finančni načrt ter predlaga ustrezne ukrepe,
- pripravlja gradivo za seje zbora članov,
- razpravlja o predlogih za častne člane,
- ustanavlja stalne inčasne komisije,
- poroča zboru članov o svojem delu,
- opravlja vse druge naloge, za katere ga pooblasti zbor članov,
- sprejema letna poročila in predračune,
- sestavlja letni program aktivnosti,
- postavlja in razrešuje odgovornega urednika glasila Izziv,
- odloča o prenehanju članstva.

28. člen

Seje upravnega odbora sklicuje predsednik po potrebi. Upravni odbor sprejema sklepe, če je na seji prisotnih več kot polovica članov.

PREDSEDNIK

29. člen

Predsednik društva opravlja naslednje naloge:

- zastopa in predstavlja društvo,
- sklicuje zbor članov,
- sklicuje in vodi seje upravnega odbora,
- podpisuje akte in sklepe zbora članov in upravnega odbora,
- opravlja druge naloge, ki mu jih poverita zbor članov in upravni odbor društva,
- spremlja uresničevanje sklepov zbora članov in upravnega odbora.

30. člen

Predsednik je za svoje delo odgovoren zboru članov. Kadar je odsoten, ga nadomešča tajnik s pooblastilom.

TAJNIK

31. člen

Tajnik društva opravlja naslednje naloge:

- skrbi za pripravo gradiva za seje organov društva in objavlja njihove sklepe,
- skrbi za zapisnike in njihovo hrambo, za kar lahko pooblasti tudi drugega člana društva,
- vodi evidenco članstva,
- opravlja administrativna dela.

BLAGAJNIK

32. člen

Blagajnik društva opravlja naslednje naloge:

- vodi finančno-materialno poslovanje društva,
- pobira članarino,
- je odgovoren za pravočasno pripravo in uresničitev finančnega načrta društva,
- opravlja druge naloge, ki mu jih naložita zbor članov in upravni odbor društva.

33. člen

Blagajnik je za svoje delo odgovoren zboru članov in upravnemu odboru društva.

Delo blagajnika je javno. Vsak član društva lahko zahteva vpogled v finančno in materialno poslovanje društva.

NADZORNI ODBOR

34. člen

Nadzorni odbor ima tri člane. Člani so lahko ponovno izvoljeni.

Zbor članov prav tako izvoli nadomestnega člana za primere odsotnosti katerega od izvoljenih članov nadzornega odbora.

Člani nadzornega odbora med seboj izvolijo predsednika.

Nadzorni odbor je sklepčen, če so na seji navzoči trije člani.

35. člen

Naloga nadzornega odbora je spremljati delo upravnega odbora med dvema zboroma članov in stalno nadzirati finančno poslovanje društva.

36. člen

O svojem delu, stališčih in sklepih mora nadzorni odbor poročati enkrat letno zboru članov. Veljavne sklepe sprejema z večino glasov.

37. člen

Člani nadzornega odbora ne morejo biti hkrati člani upravnega odbora, imajo pa pravico udeleževati se sej upravnega odbora, vendar brez pravice odločanja.

DISCIPLINSKA KOMISIJA

38. člen

Disciplinsko komisijo sestavljajo 3 člani društva. Izvoli jih zbor članov za dobo 4 let.

Člani disciplinske komisije med seboj izvolijo predsednika.

Komisija se sestaja po potrebi na podlagi pisnih zahtev članov ali organov društva.

39. člen

Disciplinska komisija vodi postopek in izreka disciplinske ukrepe.

Disciplinska ukrepa, ki jih po izvedenem postopku izreče disciplinska komisija, sta:

- opomin,
- izključitev.

Zoper sklep disciplinske komisije ima prizadeti pravico pritožbe na zbor članov kot drugostopenjski organ.

VI. FINANČNO – MATERIALNO POSLOVANJE

40. člen

Društvo posluje preko transakcijskega računa v skladu z veljavnimi predpisi.

41. člen

Društvo pridobiva sredstva za svoje delovanje iz naslednjih virov:

- članarine,
- prispevki sponzorjev, donatorjev,
- darila in volila,
- proračunska in druga javna sredstva,
- dohodki iz dejavnosti društva in naslova materialnih pravic,
- prihodki od prodaje publikacij, prihodki od prodaje društvenega glasila Izziv, prihodki od oglasov,
- prihodki iz naslova materialnih pravic in dejavnosti društva,
- drugi viri v skladu z zakonodajo.

42. člen

Če društvo pri opravljanju svoje dejavnosti ustvari presežek prihodkov nad odhodki, ga mora porabiti za izvajanje dejavnosti, za katero je bilo ustanovljeno. Vsaka delitev premoženja društva med njegove člane je nična.

43. člen

Društvo razpolaga s finančnimi sredstvi v skladu s programom in letnimi finančnimi plani, ki jih sprejme zbor članov. Na rednem zboru članov se vsako leto obravnava in sprejme zaključni račun v zakonitem roku.

44. člen

Finančne in materialne listine podpisuje predsednik društva, kadar je odsoten, jih podpisuje tajnik s pooblastilom.

Finančno in materialno poslovanje mora biti v skladu z veljavnimi predpisi s tega področja.

45. člen

Vsak član društva ima pravico vpogleda v finančno in materialno dokumentacijo in poslovanje društva.

Društvo vodi finančno in materialno poslovanje ter izkazuje podatke o finančno materialnem poslovanju društva na zborih članov društva.

46. člen

Finančno-materialno poslovanje mora biti v skladu z načeli, ki veljajo za društva in z veljavnimi predpisi.

Društvo mora finančno dokumentacijo za načrtovanje, finančno poslovanje in letno poročilo sestavljati tako, da so posebej razvidni prihodki po posameznih namenih in odhodki za redno poslovanje, za izvajanje posameznih programov, za storitve in za naložbe. Podatki se izkazujejo v skladu z računovodskim standardom za društva.

47. člen

Društvo lahko ima premočno in nepremično premoženje, ki je kot last društva vpisana v inventarno knjigo.

Premično premoženje se lahko kupi ali odtuji le na podlagi sklepa upravnega odbora.

Nepremično premoženje pa se lahko kupi ali odtuji le na podlagi sklepa zbora članov.

VII. PRIZNANJA

48. člen

Društvo v skladu s Pravilnikom o podeljevanju naziva Častni član in Priznanja Društva Novo mesto lahko podeli naslednja priznanja:

- naziv Častni član Društva Novo mesto,
- Priznanje Društva Novo mesto.

VIII. PRENEHANJE DRUŠTVA

49. člen

Društvo preneha delovati:

- s sklepom zbora članov,
- s spojitvijo z drugimi društvi,
- s pripojitvijo k drugemu društvu,
- s stečajem,
- na podlagi sodne odločbe o prepovedi delovanja,
- po samem zakonu.

50. člen

Sklep o prenehanju društva sprejme zbor članov z dvotretjinsko večino prisotnih.

Sklep o prenehanju mora vsebovati tudi društvo, zavod, ustanovo ali drugo nepridobitno pravno osebo s podobnimi cilji, na katero se po poravnavi vseh obveznosti prenese premoženje društva.

Če društvo v sklepu ne določi naslednika premoženja in ga tudi na podlagi določb temeljnega akta ni mogoče določiti, premoženje preide na lokalno skupnost, na območju katere je društvo imelo svoj sedež. Neporabljena sredstva, pridobljena iz proračuna, se vrnejo v proračun. Premoženja društva ni mogoče prenesti na politično stranko.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

51. člen

Za vse, kar v tem temeljnem aktu ni določeno, se neposredno uporabljajo določila Zakona o društvih ter drugi veljavni predpisi Republike Slovenije.

52. člen

Ta temeljni akt je sprejel zbor članov Društva Novo mesto dne 27. 5. 2016 in začne veljati takoj, uporabljati pa se začne z dnem vpisa spremembe temeljnega akta v register društev.

53. člen

S potrditvijo teh pravil s strani pristojnega organa prenehajo veljati določbe temeljnega akta društva, ki je bil sprejet 5. 2. 2009.

Novo mesto, 27. 5. 2016

Predsednik društva
Tomaž Golob

Izboljšana prekrvitev za večjo moč uma.

Redna uporaba Bilobila:

- ➔ razširi krvne žile in izboljša pretok krvi v možganih,
- ➔ krepi delovanje možganskih celic, saj izboljša izrabo kisika in glukoze,
- ➔ varuje možganske celice pred škodljivimi vplivi radikalov.

Bilobil®

Vaš um v vrhunski formi.

*Naša inovativnost in znanje
za učinkovite in varne
izdelke vrhunske kakovosti.*

Fotoreportaža Novo mesto danes

Boštjan Pucelj

Za bolj vključujočo in odprto družbo za vse

Kakovost življenja v mestu se meri na več načinov: po urejenosti okolja, ustrezni infrastrukturi, dovolj širokem naboru storitev, pa tudi po tem, koliko (ali sploh) se lahko občani dejavno vključujejo v družbene zadeve in ali imajo kaj besede pri odločanju o lastnem položaju in skupnih izzivih.

Tina Cigler

V parku pred Kulturnim centrom Janeza Trdine lahko v juliju vsak dan naletite na okoli sto otrok. To je Otroški svet, naš počitniški ustvarjalni program, ki nekoliko razbremeni starše, saj otrokom za dve uri na dan omogoči kakovostno preživljanje prostega časa (foto: Boštjan Pucelj).

Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto je organizacija, ki si za kakovost življenja občanov prizadeva tako, da s svojimi programi prispeva k bolj vključujoči in odprti družbi za vse. K družbi torej, ki razume, da lahko vsak njen posameznik tvorno prispeva k njenemu razvoju. To počne predvsem tako, da vključuje socialno izključene skupine prebivalstva in spodbuja medsebojno spoštovanje; promovira dejavno državljanstvo; hkrati pa spodbuja razvoj tudi drugih nevladnih organizacij, ki lahko vsaka na svojem področju delovanja pripomorejo k večji kakovosti življenja v lokalni skupnosti.

Naj ime ne zavede

Ime društva je precej zavajajoče, saj mnogim daje vtis, da vse delo opravijo prostovoljci in da jih tu vzgajamo, nato pa 'posojamo' vsem, ki potrebujejo dodaten par rok. V resnici pa gre za humanitarno organizacijo z okoli 20 zaposlenimi, ki deluje v javnem interesu na področjih socialnega varstva, kulture in mladine. Okoli sto njenih usposobljenih prostovoljcev pa omogoča, da strokovni programi potekajo kljub temu, da niso vedno zadostno finančno podprti.

Vključujemo najbolj ranljive

Strokovna javnost nas pozna predvsem po programu za integraci-

jo, ki daje odlične rezultate. Na treh različnih lokacijah v mestu imamo Dnevne centre za otroke, kjer pomagamo otrokom in mladini, ki ima zaradi različnih razlogov težave pri vključevanju v družbo. Trenutno so to predvsem otroci priseljencev in romski otroci. Centri so odprti vsak dan po šest ur, nudijo učenje slovenskega jezika, učno pomoč in kakovosten program preživljanja prostega časa. Šole opažajo viden napredek otrok, ki centre obiskujejo. Prav tako pomagamo odraslim, ki jim je na voljo svetovanje, informiranje in vsa ostala podpora, da bi se lahko čim prej dejavno vključili v družbo.

Ozaveščamo javnost

Širša javnost nas pozna po različnih dogodkih, ki jih prirejamo vse leto, da bi med ljudmi vzbudili zavedanje o pomembnosti medsebojnega spoštovanja in sodelovanja, ne glede na to, od kod kdo prihaja. V zadnjem času ste si nas lahko najbolj zapomnili po vsakomesečnih pogovornih večerih na temo beguncev, po pravkar končanem medkulturnem festivalu Teden kultur, mladinskih izmenjavah in izobraževanjih, različnih kulturnih dogodkih, ki jih pripravljamo v sodelovanju s slovenskimi in tujimi partnerji. Sodelujemo namreč z okoli 40 društvi Slovencev, ki živijo v državah bivše Jugoslavije in iz prve roke črpamo navdih, kaj potrebuje manjšina v nekem okolju, da se počuti sprejeto.

Podpisani smo tudi pod številna leposlovna in strokovna dela, s katerimi dopolnjujemo svoje delo.

Spodbujamo ideje. Povezujemo rešitve.

Od leta 2008 delujemo kot regijsko stičišče nevladnih organizacij (to so društva, zasebni zavodi in ustanove), ki delujejo v regiji Jugovzhodna Slovenija. Naš Regijski NVO center jim je sprva pomagal do boljše usposobljenosti in prepoznavnosti, danes pa se ukvarja predvsem s tem, kako jih povezati z ostalima dvema sektorjema (javnim in zasebnim) v čezsektorska lokalna partnerstva. Partnerstva bodo na podlagi znanj in idej vseh sodelujočih začela reševati konkretne lokalne izzive ter tako spodbudila kakovosten in vsestranski razvoj lokalne skupnosti. Pri enem izmed partnerstev bo sodelovalo tudi Društvo Novo mesto.

SODELUJTE PRI REŠITVAH TUDI VI!

Katere izzive zaznavate v novomeški lokalni skupnosti? Morda pogrešate določene storitve, ustrezno infrastrukturo ali pa vas moti način, kako so številne stvari urejene? Kaj je tisto, kar nam manjka za boljšo kakovost bivanja? Imate tudi že zamisel, kako izbran izziv reševati? Bi želeli pri tem sodelovati? Sporočite nam svoja razmišljanja na: drpdnm@gmail.com, 07 39 39 311 ali 041 925 405.

Odpiramo mednarodna vrata

Naše zamisli o sodelovanju presegajo lokalni slovenski prostor. Kot član mednarodnih mrež je naše društvo priznan in iskan partner za izvedbo projektov, ki Novo mesto postavljajo na zemljevid evropsko ozaveščenih in aktivnih mest. Zanj nekaj let se uspešno povezujemo v mednarodna partnerstva v okviru evropskih programov Evropa za državljane, Obzorje 2020, Erasmus + in sodelujemo v projektih, s katerimi v naš prostor vnašamo nove prakse tako na področju aktivnega državljanstva, varovanja okolja, vključevanja ranljivih skupin ... Pri tem vrata za sodelovanje na Balkanu in v Evropi odpiramo tudi gospodarstvu in lokalnim samoupravam.

Prostovoljci imajo večje zaposlitvene možnosti

Na koncu pa nazaj k prostovoljstvu, k vrednoti, iz katere smo se razvili. Predanost idealu družbe, v kakršni želimo živeti, nas je pripeljala do tega, kar predstavljamo danes. Spotoma so naši prostovoljci pridobili številna znanja, ki povečujejo tako njihovo osebnostno rast kot zaposlitvene možnosti. Raziskave kažejo, da je med zaposlenimi v nevladnih organizacijah skoraj polovica takih, ki so zaposlitev dobili zato, ker so prej tam delali kot prostovoljci. Odločitev organizacije, koga zaposliti, pa v 60 odstotkih temelji na tem, da je imela z njim dobre izkušnje kot s prostovoljcem, šele nato upošteva njegove dobre reference, smer in stopnjo izobrazbe ter priporočila. Lahko se nam pridružite!

DRUŠTVO V ŠTEVILKAH

Ustanovljeno 1992

20 ustvarjenih delovnih mest

100 prostovoljcev

10.000 ur opravljenega prostovoljnega dela na leto

30 projektov na leto

1400 posameznikov, ki se vsako leto vključujejo v naše programe

1700 nevladnih organizacij, ki jim pomagamo

Preprečili uporabo neposrečenega slogana Novega mesta

Tomaž Golob

Da bi Mestna občina Novo mesto v finančni perspektivi 2014–2020 lahko začela s črpanjem evropskih sredstev za izvajanje ukrepov trajnostnega urbanega razvoja, je morala najprej sprejeti Trajnostno urbano strategijo Novo mesto 2030. V času javne razgrnitve in obravnave tega strateškega dokumenta je Društvo Novo mesto podalo številne predloge, ki jih je občina po večini upoštevala, med njimi tudi tistega, da je novi slogan Novega mesta neustrezen in da ga je treba umakniti iz predloga.

Društvo se je strinjalo, da logotip, ki smo ga uporabljali ob 650-letnici Novega mesta, postane osrednji logotip mestne blagovne znamke. Prav tako se je strinjalo s spremembo dozdajšnjega slogana »Novo mesto – mesto situl«, ki je premalo pripoveden in preveč 'pasiven'. Ni pa se strinjalo z novo predlaganim »Novo mesto, mesto z zgodovino in prihodnostjo«.

Predlog je slab, saj imajo vsa mesta, ne zgolj Novo mesto, svojo zgodovino in tudi prihodnost. Pri oblikovanju slogana se moramo vprašati, zakaj je naše mesto tako posebno, tako drugačno od drugih mest. Zgolj v razmislek smo predlagali »Zeleno mesto« in »Mesto mladih«. Novo mesto je namreč mesto z najdaljšim naravnim mestnim obrežjem, jedro je polno zelenja, najbližjo okolico sooblikujejo mestni gozdovi, zelena je zaščitna barva novomeških športnih klubov in tako dalje; hkrati pa imamo eno najmlajših populacij med slovenskimi mesti. Predloga ustrezata tudi z vidika dejstva, da ni potrebe po vnovičnem zapisu besedne zveze Novo mesto, saj je ta dovolj razvidna že iz logotipa. Oboje se mora vedno pojavljati skupaj kot celota. Društvo je obenem tudi predlagalo, da slogan oblikujemo vsi prebivalci Novega mesta, kar bi občina lahko dosegla z razpisom javnega natečaja s simboličnimi nagradami.

Občinski svet je Trajnostno urbano strategijo sprejel na januarski seji, po tem, ko je župan z amandmajem iz predloga črtal predlagani slogan. Mestna občina Novo mesto je upoštevala tudi večino ostalih predlogov in pripomb društva, nekatere pa bo uporabila tudi pri izdelavi Občinskega programa varstva okolja.

Združevanje zavodov ni premišljeno

Tomaž Golob

Kot kaže, bo Novo mesto dobilo nov javni zavod za šport, kulturo, turizem in mladino, ki bo nastal z združitvijo obstoječih zavodov. Takšni odločitvi občine so nasprotovali tako vpleteni zavodi kot strokovna javnost, ki se ji je s pismom podpore pridružilo tudi Društvo Novo mesto. Žal neuspešno.

Občinski svet je na majski seji potrdil predlog odloka o ustanovitvi javnega zavoda, v katerem naj bi se združili Kulturni center Janeza Trdine, Agencija za šport, že ukinjeni Zavod za turizem in mestni koordinator, katerega naloge neformalno opravlja Jure Dolinar v kabinetu župana. Svetniki so očitno presodili, da združevanje med seboj nekompatibilnih dejavnosti ne bo imelo neugodnih posledic, na katere je opozarjal predvsem Kulturni center Janeza Trdine, ki je zbral precejšnje število pisem podpore iz uglednih slovenskih kulturnih in športnih ustanov, kot so Olimpijski komite Slovenije, Slovensko narodno gledališče Maribor, Slovensko narodno gledališče Nova Gorica, Mestno gledališče ljubljansko, Slovensko mladinsko gledališče, Slovensko stalno gledališče iz Trsta, Zavod RS za šport Planica in Gimnazija Novo mesto.

Pismo podpore je prispevalo tudi Društvo Novo mesto, saj

menimo, da je utemeljitev Mestne občine Novo mesto, da mora pri izvajanju nalog na obravnavanih področjih ravnati »kot dober gospodar po načelih učinkovitosti in ekonomičnosti«, nepremišljena. Temelji zgolj na ekonomskih in proračunskih merilih, ne pa na razumevanju organiziranosti, strokovne integritete ter tradicije in ciljev delovanja posameznih zavodov in drugih deležnikov na področjih športa, kulture, mladine in turizma.

Mestna občina Novo mesto je že pred časom ukinila Zavod za turizem, naloge s tega področja pa v omejenem obsegu opravlja Turistično-informacijski center (TIC) in kabinet župana. V tem času je Novo mesto sprejelo Trajnostno urbano strategijo, ki zarisuje okvire turističnega, kulturnega, socialnega, gospodarskega in deloma tudi prostorskega razvoja mesta do leta 2030, in na podlagi katere se sedaj pripravljajo (ali pa so že sprejete) strategije po posameznih področjih, kot so turizem, kultura ... Ne predstavljamo si, da bi enotni zavod z enim direktorjem in enim računovodjem, zaradi česar naj bi občina na leto prihranila 21.000 evrov, lahko strokovno in organizacijsko učinkovito naslovil tako pester razpon med seboj povsem različnih nalog in poslanstev.

Bo Ustanova za obnovo in oživitev Narodnega doma le oživela?

Tomaž Golob

Mestna občina Novo mesto je v proračunu za leti 2016 in 2017 predvidela sredstva za prenovalo Narodnega doma, zato je Društvo Novo mesto decembra lani nanjo nasloвило vrsto vprašanj in pobud glede stanja Narodnega doma in načrtov za njegovo prenovalo. Občina je januarja letos odgovorila, naj društvo vnovič imenuje dva predstavnika v Ustanovo za obnovo in oživitev Narodnega doma.

Ustanovo, ki je povsem nedejavna, vodi Rafko Križman. Tega je Društvo Novo mesto že 19. junija 2009 obvestilo, da zaradi nedejavnosti predsednika odstopajo trije predstavniki društva. Na seji upravnega odbora

so vseeno imenovali dva nova, Stašo Vovk in Marjana Moškona, vendar ustanova kljub temu ni zaživela.

Društvo Novo mesto bo na pobudo občine v ustanovo sicer vnovič imenovalo dva predstavnika, vendar pod pogojem, da jo občina dejansko oživi in da ta začne delovati v skladu z natančno določenimi nalogami in pristojnostmi ter v skladu z jasno časovnico. Ena glavnih nalog ustanove bo preučitev programske naloge za potrebe prenove Narodnega doma, ki je bila decembra 2014 kljub izvedeni javni razgrnitvi in javni obravnavi zadnji hip umaknjena z dnevnega reda Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto.

Prenovljena čistilna naprava v Ločni navdušuje

Tomaž Golob

Nekaj članic in članov Društva Novo mesto si je 24. maja v okviru družabnih aktivnosti društva ogledalo leta 2014 prenovljeno čistilno napravo v Ločni. Z zgodovino njenega delovanja nas je seznanil naš član Slobodan Novaković, ki je budno spremljal njeno prenovalo, sicer pa je ogled potekal pod vodstvom Igorja Ilarja z novomeške Komunale.

Prenovljena centralna regijska čistilna naprava premore najsodobnejšo membransko tehnologijo čiščenja odpadnih voda, ki še vedno zbuja veliko zanimanja tako med domačo kot tujo strokovno in laično javnostjo. Grobi filtri iz odpadnih voda najprej izločijo večje frakcije, kot so pesek, plastika in podobno. Pesek operejo, da je spet uporaben, ostale odpadke pa obdelajo v centru za obdelavo odpadkov. Fino mehansko in biološko čiščenje odpadnih voda izvajajo s pomočjo membranskih filtrov. Rezultat čiščenja sta tehnološko čista voda, ki je primerna za vnovično uporabo v industriji (npr. v tovarni avtomobilov Revoz ali v tovarni zdravil Krka), ter posušeno blato v obliki peletov (vsebuje tri odstotke vlage), ki pa zaradi vsebnosti težkih kovin, zlasti živega srebra, žal ni primerno za kompostiranje, zato ga je treba voziti na sežig v Anhovo. In od kod pride živo srebro v odpadno blato? Večinoma iz zobozdravstvenih ambulant, ki zobne zalivke še vedno odplakujejo v kanalizacijski sistem, čeprav je to v nasprotju z zakonom. Ekološki ukrepi vedno razkrijejo tudi grešnike.

Foto: Tomaž Golob

Tita Kovač Artemis

(1930-2016),
pisateljica

Tita je vso svojo kulturno zapuščino predala kulturnim ustanovam v Novem mestu (foto: Marjan Pal).

Stane Granda

Tita nas je sprejemala v svojem salonu in nas gostila gosposko, v meščanskem slogu, ki se mu je vedno čutila zavezana. Srečanja ostajajo v spominu ne le zaradi izjemne gostoljubnosti, ampak tudi zaradi duha, ki je tam prevladoval. To so bili trenutki kulture in svobode. To je bil svet, o katerem sem dotlej le bral, pri njej pa sem ga doživel.

Tita je bila velika gospa. Ne po svoji zunanosti, ki ji ni namenjala skoraj nobene pozornosti, ampak po odnosu do življenja, ki ga je neskončno spoštovala in ljubila. Ni se pustila ujeti v običajne spone, ni se pustila voditi, ampak je življenje usmerjala in vodila ona.

Kot meščanka je bila liberalka v klasičnem pomenu besede ter najhujša nasprotnica nestrpnosti in totalitarizma. Bila je meščanska demokratka. Temu je podredila

tudi svojo življenjsko pot. Opustila je službo inženirke kemije, ki bi ji zagotavljala varno življenje, in se podala v svet, ki ga je navzven odkrivala kot turistična vodička, navznoter pa kot navdušena bralka knjig (brala je knjige v petih jezikih) ali kot pisateljica zgodovinskih romanov. Z zadnjim je na neki način nadomestila svojo neuresničeno željo, da bi postala zgodovinarica, kot je bil njen izjemni oče. Ko sem spremljal nastajanje njenega dela o prvem grškem predsedniku Kapodistriasi, sem jo večkrat nagovarjal, naj sprostí pero, naj poudarja njegovo navezanost na naš prostor. Vselej me je zavrnila: »Kako pa ti veš, da je bil tak?«

Čeprav je živela neke vrste bohemsko življenje, Tita ni bila sanjačica, še manj romantičarka. Bila je kruta realista, kar je posledica nenadne smrti očeta v njenih najnežnejših otroških letih. Ker je njena mama izbrala akademsko kariero, čemur je moralo biti podrejeno družinsko življenje, je Tita živela pretežno s staro materjo, ki se je je vedno spominjala

s posebno ljubeznijo. Mislim, da jo je ta članica družine, ki je slovela po izjemnih močnih ženskah in šibkih moških, trajno zaznamovala. Še več! Dala ji je novomeško identiteto in prav zaradi nje se je Tita imela za Novomeščanko. Prav zaradi nje je ohranjala novomeški dialekt, ki ga danes v dolenski metropoli skoraj ni več slišati. Janko Jarc mi je večkrat rekel, da je prav ona v Novem mestu najbolj govorila novomeški dialekt. Ne nazadnje smo se od nje poslovili na ločenskem pokopališču prav zaradi njene pripadnosti našemu mestu.

Druga osebnost, ki jo je Tita izjemno ljubila, je bil njen mož Angel, o katerem nismo nikoli slišali slabe besede. Naučila ga je novomeščine, ki jo je govoril z grškim temperamentom. Želel je biti pokopan v Atenah, kar ji ni bilo najbolj všeč, zato ga je dala napisati tudi na tukajšnji spomenik, da bosta onkraj fizičnega življenja vsaj formalno skupaj. Zanimivo, vedela je za vse starejše zakonske pare na ločenskem pokopališču, ki niso pokopani skupaj.

Zadnja leta življenja ji je bližnje nadomeščala Tanja, ki jo je obiskovala in zanjo ljubeznivo skrbela. Tita jo je imela zelo rada in ji je bila zelo hvaležna.

Zakaj je bila Tita tako spoštovana in kaj z njo izgublamo? Bila je izjemna osebnost. Predstavljala nam je svet kulture in meščanstva, ki ju mnogi nismo poznali zaradi socialnega statusa ali drugih razlogov, ali pa ju zgolj nismo imeli priložnosti spoznati. Njena rojstna hiša, čeprav gostilna, ni bila neki novomeški vinotoč, ampak hram narodnozavednega meščanstva,

kjer so se ob dobrem trškogorcu z enako zavzetostjo znali pogovarjati o povsem običajnih življenjskih vprašanjih kot o kulturi in politiki. Pri njej se nismo nikoli srečevali s kulturnobojno problematiko. To je neskončno sovražila. Bila je predana slovenstvu in demokraciji, vendar z nekakšnim staroliberalnim meščanskim pridihom, ki je znal do vsega ohranjati kritično distanco. Evropo je imela v mezinu, in prav zato je bila zvesta rojstnemu kraju. Znala je prisluhniti vsem pogledom, kar pa še ne pomeni, da se je z njimi strinjala. Od tega, koliko je cenila intelekt sogovornika, je bilo odvisno, ali je z njim polemizirala ali ne. Gnile čvekarije, kamor je prištevala tudi larparlartizem, so ji bile tuje. Širino družbe, ki se je srečevala pri njej, morda najbolj ilustrira dejstvo, da sta se pri njej družila tako nekdanji osebni tajnik maršala Tita kot vodja ljubljanske nadškofijske pisarne ali profesor moralne teologije. Da o drugih izjemnih intelektualcih pa tudi navadnih čudakih niti ne govorim. Želela je biti članica družbe in jo soustvarjati. Rada je bila v okolju, kjer se ljudje delijo le na slabe in dobre, pametne in neumne.

Titino smo lahko hvaležni za vse, kar nam je dala. Njene knjige so le manjši del tega, bistveno več pomeni njen duh, s katerim nas je oplajala in s katerim nas je sprejemala. Ta in vse tisto, kar je napisala, kar nam je zapustila, ji daje to čudovito možnost, da bo živela z nami ne le do takrat, ko bomo živeli mi, ampak da nas bo trajno preživela. Titino življenje in delo sta najboljši dokaz, kaj je v življenju resnično vrednega in trajnega: človek kot utelešenje kulture in duha. To je edino neminljivo.

Bibliografija za obdobje 1965–2016

1. KOVAČ-ARTEMIS, Tita. *Sinteza monogliceridov in preskušanje penilnosti in emulzijske sposobnosti: diplomsko delo*. Ljubljana: [T. Kovač, 1956]. 38 f., ilustr. [COBISS.SI-ID 1524015]
2. KOVAČ-ARTEMIS, Tita. Ob stoletnici industrijske proizvodnje sode. *Proteus*, ISSN 0033-1805, 1963/64, letn. 26, št. 9/10, str. 262-264, ilustr. [COBISS.SI-ID 16865325]
3. COTTRELL, Tom Leadbetter. *Kemija*, (Kozmos, zv. 25). V Ljubljani: Mladinska knjiga, 1967. 152 str. [COBISS.SI-ID 2693633]
4. KOVAČ-ARTEMIS, Tita. *Spomini barona Valvasorja: prigode žlahtno rojenega gospoda, dičnega stotnika dolenske strani, viteza znanosti in veleumnega moža, kateri je zložil Slavo vojvodine Kranjske zapisane od njega samega in dopolnjene s pripisi njegovega pisarja in kopista Janeza Lenarta*, (Bios). Ljubljana:

1. Cankarjeva založba, 1973. 234 str., [8] str. pril. [COBISS.SI-ID 1462529]
5. KOVAČ-ARTEMIS, Tita. *Štefan Dečanski*, (Slovenske večernice, 125). V Celju: Mohorjeva družba, 1974. 166 str., [12] str. pril. [COBISS.SI-ID 52225]
6. KOVAČ-ARTEMIS, Tita. *Najbogatejši Kranjec*. V Ljubljani: Cankarjeva založba, 1979. 323 str., [8] str. pril. [COBISS.SI-ID 17562887]
7. KOVAČ-ARTEMIS, Tita. *Kemiki skozi stoletja*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1984. 339 str., ilustr. [COBISS.SI-ID 14407425]
8. MANIOTIS, Jorgos. *Materina ljubezen*. Ljubljana: Radiotelevizija, 1987. 48 f. [COBISS.SI-ID 4033280]
9. KOVAČ-ARTEMIS, Tita (intervjuvanec). Med Grčijo in Slovenijo. *Dolenjski list*, ISSN 0416-2242, 15. mar. 1990, let. 41, št. 11, str. 15, portret. [COBISS.SI-ID 7984951]
10. KOVAČ-ARTEMIS, Tita. O alkimiji na Slovenskem. *Življenje in tehnika*, ISSN 0514-017X, 41, št. 5 (maj 1990), str. 54–58. Ilustr. [COBISS.SI-ID 49779456]
11. KOVAČ-ARTEMIS, Tita. *Slovenski oratar: dr. Janez Bleiweis*, (Zbirka Veliki Slovenci). Ljubljana: P. Amalietti: M. Možina, 1990. 234 str., ilustr. [COBISS.SI-ID 16950528]
12. KOVAČ-ARTEMIS, Tita. Opera za

- vse čase: (sto let slovenske opere). *Delo*, ISSN 0350-7521, 34, št. 223 (26.IX.1992) - št. 241 (17.X.1992). Ilustr. [COBISS.SI-ID 33305856]
13. KOVAČ-ARTEMIS, Tita. Turjačani in Sisek: (ob 400-letnici velike slovenske zmage nad Turki). *Delo*, ISSN 0350-7521, 35, št. 136 (15.VI.1993) - št. 144 (24.VI.1993). Ilustr. [COBISS.SI-ID 41478656]
14. KOVAČ-ARTEMIS, Tita. Ivan Hribar, mož načel. *Delo*, ISSN 0350-7521, 20.IV.1996 - 24.IV.1996, 38, št. 92 - št. 95. [COBISS.SI-ID 59760384]
15. KOVAČ-ARTEMIS, Tita. *Dva tisoč: lepljenka iz preteklih in bodočih dogajanj*. Novo mesto: samozal., 2000. 167 str., ilustr. [COBISS.SI-ID 109712384]
16. KOVAČ-ARTEMIS, Tita (intervjuvanec). Srčni razgledi Slovenke iz Aten. *Družina*, ISSN 0416-3885. [Tiskana izd.], 3. dec. 2000, letn. 49, 49, str. 9, portret. [COBISS.SI-ID 9038647]
17. KOVAČ-ARTEMIS, Tita, DAROVEC, Darko (odgovorni urednik), ROŽAC-DAROVEC, Vida (urednik). *Grški feniks: življenje Joannisa A. Capodistriasa (1776-1831) - prvega grškega predsednika*, (Knjižnica Annales, 35). Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko, 2003. 282 str., ilustr. ISBN 961-6033-44-1. [COBISS.SI-ID

- 126533120]
18. KOVAČ-ARTEMIS, Tita. *Kako je nastala knjiga o deželi Kranjski in zapiski in viri ob njej in zanjo z doživetji samega gospoda barona Janeza Vajkarda Valvasorja, shranjenimi in z opombami opremljenimi od njegovega kopista in pisarja Janeza Lenarta, pregledani in objavljeni od gospe Mire Ceti*. [2. izd.]. Ljubljana: samozal., 2005. 183 str., ilustr. ISBN 961-236-892-9. [COBISS.SI-ID 221021184]
19. KOVAČ-ARTEMIS, Tita. *Dnevnik*. *Zvon*, ISSN 1408-645X, 2007, letn. 10, št. 3, str. 44-47. [COBISS.SI-ID 259262976]
20. ROBAR-DORIN, Filip (scenarist, režiser). *Vivat Kozina: spominska podoba skladatelja in publicista Marjana Kozina: [dokumentarno igrani celovečerni film]*. Novo mesto: Studio Vrtinec, p. cop. 2007. 1 video DVD (75 min) (PAL), barve, zvok. ISBN 978-961-91802-2-8. [COBISS.SI-ID 239636224]
21. KOVAČ-ARTEMIS, Tita. *O Éllenas Phoínikas: mythistorematiké biographía toy Ioánnē Kapodístriā*. Athína: Astárte, 2008. 343 str. ISBN 978-960-263-129-4. [COBISS.SI-ID 241596928]

Vir: vzajemna baza podatkov COBISS.SI/COBIB.SI, 14. 6. 2016. *Opomba: seznam ne zajema morebitnih v Cobissu neobdelanih enot*
Bibliografski pregled pripravila Maja Medic, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto.

Spoštovane članice in člani Društva Novo mesto, prosimo vas, da nam na naslov drustvo.novo.mesto@gmail.com pošljete svoj elektronski naslov, da vas bomo lažje in hitreje obveščali.

